

Ref.nr
Saksnr. 200700491
Dato

Strukturtiltak i den pelagiske trålgruppen – forskriftsendringer for å innlemme nordsjøtrålerne og kombinasjonsfartøy i strukturordningen

St. meld. nr. 21 (2006-2007) Strukturpolitikk for fiskeflåten ble fremmet den 16. mars 2007, og er behandlet av Stortingets næringskomite i Innst. S. nr. 238 (2006-2007), som igjen ble behandlet i Stortinget 5. juni 2007.

Fiskeri- og kystdepartementet sendte den 22. mai 2007 på høring et forslag til endringer i strukturordningen for den pelagiske trålgruppen (industritrål), jf st.meld. nr. 21 s. 81: "Når det gjelder spørsmålet om strukturkvoteordning for nye grupper i havfiskeflåten, vil regjeringen se nærmere på muligheten for å finne en løsning for gruppen av fartøy med nordsjøtråltillatelse, opp mot strukturordningen for industritrålgruppen."

Ved gjenåpningen av strukturkvoteordningene for fiskeflåten den 8. juni 2007 var dette forslaget fremdeles på høring, og spørsmålet ble således ikke behandlet i den anledning.

I høringsnotatet foreslo departementet følgende:

- Nordsjøtrålgruppen og gruppen av fartøy med pelagisk tråltillatelse slås sammen i struktursammenheng.
- Det gjøres unntak fra eksisterende størrelsesbegrensninger på 28 meter/250 kubikkmeter lasteromsvolum for fartøy med nordsjøtråltillatelse, når fartøyet tildeles strukturkvote av nordsjøild, norsk vårgytende sild eller makrell. Størrelsesreglene foreslås i slike tilfeller harmonisert med størrelsesbegrensningen på 1000 kbm lasteromsvolum for fartøy med pelagisk tråltillatelse.
- Kvotetaket blir videreført og dermed gjort gjeldende også for fartøy med nordsjøtråltillatelse.
- Det gjøres ikke noen endringer i vilkårene for å delta i trålfisket etter reker i Nordsjøen og Skagerrak.
- Kombinasjonsfartøy kan nytte strukturordningen for den pelagiske trålgruppen ved å få forhøyet konsesjonskapasitet, i samarbeid med et (eller flere) trålfartøy som tildeles strukturkvote.
- Det skal ikke kunne tildeles nordsjøtråltillatelse for fartøy som er tildelt ringnotkonsesjon.

Departementet har mottatt høringsuttalelser fra seks høringsinstanser.

Innpassing av nordsjøtrålere i strukturkvoteordningen for den pelagiske trålgruppen
Fiskeri- og kystdepartementet foreslo i høringsnotatet å utvide strukturkvotegruppen for pelagisk trål, slik at denne omfatter både gruppen av fartøy med pelagisk tråltillatelse og gruppen av fartøy med nordsjøtråltillatelse. Strukturkvoteordningen for de pelagiske trålerne

omfatter fiskeslagene makrell, lodde, norsk vårgytende sild og nordsjøsild. Kolmule er indirekte omfattet av strukturordningen gjennom økt konsesjonskapasitet.

I hvilken grad og for hvilke fiskeslag det kan tildeles strukturkvote dersom et nordsjøtrålfartøy tas ut av fiske gjennom strukturkvoteordningen vil utelukkende bero på hvilke tilleggskonsesjoner og hvor stor konsesjonskapasitet det konkrete uttatte fartøyet har. Dette gjelder uavhengig av om det mottakende fartøyet har pelagisk tråltillatelse eller nordsjøtråltillatelse.

Tilsvarende vil et fartøy med nordsjøtråltillatelse kunne bli tildelt strukturkvote og forhøyet konsesjonskapasitet, enten ved at et fartøy med nordsjøtråltillatelse eller et fartøy med pelagisk tråltillatelse blir tatt ut av fiske.

Vilkåret for tildeling av strukturkvote vil imidlertid være at det gjenværende fartøyet selv, fra tidligere, har konsesjon for det aktuelle fisket. Hvis det gjenværende fartøyet er et nordsjøtrålfartøy som ikke har makrelltråltillatelse, kan det heller ikke tildeles strukturkvote i makrelltrålfisket. En makrelltråltillatelse som var tildelt for det fartøyet som tas ut av fiske, kan imidlertid i et slikt tilfelle retildeles det gjenværende fartøyet, jf strukturkvoteforskriften § 6 tredje ledd.

En strukturkvote kan deles på flere fartøy. Dersom en tillatelse derimot retildeles et gjenværende fartøy, kan den ikke deles. Det kan altså ikke tildeles en strukturkvote til et gjenværende fartøy av for eksempel makrell, samtidig som makrelltråltillatelse retildeles et annet gjenværende fartøy.

Ingen av høringsinstansene hadde innvendinger mot dette forslaget, men Fiskeridirektoratet anbefaler at økning av konsesjonskapasitet gjennom strukturkvoteordningen bare bør gis virkning for kolmule. Dette begrunnes med hensynet til ressursituasjonen for øyepål og tobis.

Gjennom strukturkvoteordningen kan det gjenværende fartøyet få forhøyet sin konsesjonskapasitet, men dette innebærer ikke at konsesjonskapasiteten i gruppen samlet sett øker. Det kan imidlertid være at høyere konsesjonskapasitet for det enkelte fartøy gjør det mer aktuelt å delta i fisket etter tobis og øyepål ettersom man kan laste mer per tur og fartøyskvoten øker. Det er mulig å unnta disse fiskeslagene fra strukturkvoteordningen ved at det ikke innvilges økt konsesjonskapasitet. Det er imidlertid uheldig at et fartøy som nytter strukturordningen da vil ha ulik konsesjonskapasitet i ulike fiskerier.

Samtidig legges det til grunn at fartøy som nytter strukturordningen primært gjør dette med sikte på nvg-sild, nordsjøsild, makrell og kolmule, og at industrifiskeriene kun utgjør et supplement til driften. Det bør også tas med i denne vurderingen at fisket etter tobis allerede er kvoteregulert, og problemstillingen er således mindre aktuell. Økt konsesjonskapasitet som følge av strukturkvoteordningen skal således også gjelde for fisket etter tobis og øyepål.

Gjennom høringsrunden er det påpekt en særlig problemstilling knyttet til lodde. Et fartøy med nordsjøtråltillatelse kan drive fiske etter lodde dersom fartøyet har loddetråltillatelse i henhold til § 2-22 i konsesjonsforskriften. For fartøy under 28 meter kan slik tillatelse tildeles uten hensyn til tidligere aktivitet, og således kan de av nordsjøtrålerne som i dag ikke har loddetråltillatelse tildeles dette etter søknad.

Strukturkvoteordningen for den pelagiske trålgruppen omfatter i utgangspunktet lodde, men det er i forbindelse med innlemmingen av nordsjøtrålerne i denne ordningen en relevant problemstilling at gruppene i loddefisket ikke er samregulert kvotemessig. I loddefisket blir nordsjøtrålerne regnet med i gruppen av kystfartøy, og dersom lodde inngår i den foreslåtte

strukturkvoteordningen vil dette kunne medføre at det overføres kvantum fra kystgruppen til havfiskefartøy. Dette vil være en uheldig omfordeling som ikke er i tråd med de fiskeripolitiske målene, og det bør mot denne bakgrunn legges inn en begrensning i ordningen som hindrer slik overføring. Fiskeri- og kystdepartementet går derfor inn for at det ikke gis mulighet til å overføre kvoter av lodde i strukturkvotesammenheng fra en nordsjøtråler når mottakende fartøy er større enn 28 meter største lengde. I slike tilfeller vil loddetråltillatelsen som var knyttet til nordsjøtråleren bortfalle.

Dersom to nordsjøtrålere går inn på strukturkvoteordningen, kan lodde inkluderes. Hvilken kvotemessig uttelling dette vil gi, vil imidlertid bero på fremtidig reguleringsmodell for kystflåten loddefiske. Av bestandsmessige hensyn har loddefisket vært forbudt de senere år. Dette vurderes årlig, på bakgrunn av bestandssituasjonen.

Hvis det mottakende fartøy senere nytter unntaket fra størrelsesbegrensningen og skiftes ut med et fartøy over 28 meter vil imidlertid loddetråltillatelsen måtte oppgis.

Det vises til forslagene til endringer i strukturkvoteforskriften § 1 bokstav f, § 3 første ledd bokstav f og § 13.

Unntak fra eksisterende størrelsesbegrensninger

Det følger av § 2-11 i konsesjonsforskriften at det ikke kan tildeles nordsjøtråltillatelse for fartøy som er 28 meter største lengde eller lengre, eller med et lasteromsvolum som er større enn 250 kbm. Videre følger det av § 2-12 at det ikke kan fastsettes større konsesjonskapasitet for et nordsjøtrålfartøy enn 250 kbm.

Departementet foreslo i høringsnotatet at disse reglene blir videreført, som generelle regler for størrelsesbegrensning for nordsjøtrålfartøy, men at det blir gjort unntak både fra 28 meters-grensen og fra 250 kbm-grensen for nordsjøtrålfartøy som tildeles strukturkvote. Unntaket fra størrelsesbegrensningen vil kun være knyttet opp til tildeling av strukturkvote av nordsjøsild, norsk vårgytende sild eller makrell. Største tillatte lasteromsvolum og største konsesjonskapasitet som kan fastsettes foreslås i slike tilfeller harmonisert med reglene for fartøy med pelagisk tråltillatelse, i dag 1000 kbm.

Departementet ser ingen grunn til å gjøre noen forskjell mellom de to gruppene på dette punktet, uansett om fartøyets grunnlag er en pelagisk tråltillatelse eller en nordsjøtråltillatelse. Det presiseres for ordens skyld at dette ikke vil medføre en økning i den samlede konsesjonskapasiteten i gruppene, idet forslaget ikke innebærer en økning i forhold til den samlede konsesjonskapasiteten som allerede er fastsatt også for nordsjøtrålerne.

Ingen av høringsinstansene hadde innvendinger mot dette forslaget, og det vises til forslaget til endring i konsesjonsforskriften §§ 2-11 og 2-12 tredje ledd.

Kvotetak

Det følger av strukturkvoteforskriften § 13 annet ledd at det ikke kan tildeles mer enn en kvote tilsvarende en basiskvote på 630 tonn for de fiskeslag som er regulert ved bruk av basiskvote, inkludert fartøyets egen basiskvote, for fiske med ett fartøy. For kolmule er det taket på konsesjonskapasitet, og hvilken reguleringsmodell som nyttes, som fungerer som et tilsvarende kvotetak.

Det er ikke foreslått noen endring i kvotetaket, som dermed vil gjelde også for nordsjøtrålerne ved at disse foreslås tatt inn i samme strukturgruppe. Ingen av høringsinstansene hadde merknader til dette forslaget.

Vilkår for deltakelse i trålfisket etter reker i Nordsjøen og Skagerrak

Et vilkår for tildeling av strukturkvote er at alle konsesjoner og deltakeradganger knyttet til fartøyet som blir meldt ut av registeret oppgis, jf. forskrift om strukturkvoteordning mv. for havfiskeflåten § 6 første ledd bokstav b.

Etter forskrift om strukturkvoteordning mv. for havfiskeflåten § 6 tredje ledd kan tilleggskonsesjoner eller deltakeradganger som oppgis i henhold til første ledd bokstav b, likevel rettildeles det gjenværende fartøyet dersom distrikts- eller fiskeripolitiske hensyn ikke taler mot en slik tildeling. Forutsetningen for en slik tildeling til gjenværende fartøy er at fartøyet fyller vilkårene for tildeling av slik konsesjon eller deltakeradgang på selvstendig grunnlag.

Forslaget slik det ble fremmet i høringsnotatet innebærer at en adgang til å delta i reketrålfisket sør for 62 grader nord kan bli retildelt et større fartøy. Forslagene innebærer også at eksisterende nordsjøtrålere kan bli skiftet ut med større fartøy, gjennom de foreslåtte unntakene fra reglene om størrelsesbegrensning dersom fartøyet tildeles strukturkvote av nordsjøsild, nvg-sild eller makrell.

Norges Fiskarlag og Fiskarlaget Sør støtter ikke dette forslaget, og går inn for at det fastsettes en øvre lengdegrense på 28 meter ved utskifting av fartøy som fisker etter reker eller fartøy med slik tillatelse. For fartøy over 28 meter med deltakeradgang i trålfisket etter reker sør for 62 grader nord, går de inn for at det gis anledning til utskifting med et fartøy av tilsvarende størrelse.

De senere år har totalkvoten på reker i Nordsjøen og Skagerrak kun unntaksvis blitt fullt utnyttet, og størrelsen på fartøyene synes ikke å være avgjørende for hvor mye som fiskes. Videre er det grunn til å anta at rekefisket i liten grad vil være av økonomisk interesse for større fartøy med strukturkvoter i de pelagiske fiskeriene. Det er også slik at de strenge omsetningsbestemmelsene begrenser innsatsen i rekefisket.

Samtidig bør en være oppmerksom på kapasitetsutviklingen i rekefisket, og den særlige betydningen dette fiskeriet har for kystfiskeflåten på Sørlandet og Vestlandet. På bakgrunn av de innspill som er innkommet i høringsrunden, herunder en bekymring for uønsket kapasitetsoppbygging i rekefisket, går Fiskeri- og kystdepartementet inn for at det ikke skal kunne tildeles strukturkvote av reker sør for 62 grader nord til et fartøy over 28 meter, på grunnlag av uttak av et fartøy under 28 meter. En deltakeradgang i trålfisket etter reker sør for 62 grader nord kan i slikt tilfelle heller ikke rettildeles etter reglene i § 6 tredje ledd.

Det vises til forslaget til endring av forskrift av 7. november 2003 nr. 1309 om spesielle kvoteordninger for kystfiskeflåten, ny § 10.

Kombinasjonsfartøyenes forhold til strukturkvoteordningen

Det er ni fartøy som det er tildelt både ringnot- og industritråltillatelse for. Disse fartøyene kalles gjerne kombinasjonsfartøy, fordi de kan veksle mellom å drive fiske med not og med trål. I kraft av sin ringnotkonsesjon tildeles disse fartøyene kvoter av nordsjøsild, nvg-sild og makrell. Det er et alminnelig reguleringsprinsipp at et fartøy bare kan delta i en reguleringsgruppe, og fiske og levere en kvote av det enkelte fiskeslag. Disse fartøyene har derfor ikke deltatt i trålfiske etter sild og makrell, og er heller ikke tildelt nvg-sildtråltillatelse eller makrelltråltillatelse. Kombinasjonsfartøyenes deltakelse i pelagisk trålgruppen har derfor vært begrenset til trålfiske etter kolmule, tobis og øyepål mv.

Det ble i høringsnotatet foreslått at et (eller flere) kombinasjonsfartøy og et (eller flere) trålfartøy kan gå sammen om et strukturprosjekt, og at kombinasjonsfartøyet i slike tilfeller kan få tildelt forhøyet konsesjonskapasitet mens trålfartøyet får tildelt strukturkvotene. Den

praktiske konsekvensen av dette er at kombinasjonsfartøyet får tildelt større kolmulekvote, og anledning til å ta større last pr tur i fiskeriene etter tobis og øyepål.

I utgangspunktet vil dette forslaget omfatte eksisterende kombinasjonsfartøy. Regelverket inneholder imidlertid ingen formelle begrensninger i adgangen til å tildele pelagisk tråltillatelse til et fartøy som allerede har ringnotkonsesjon. Med de endringene som er foreslått i størrelsesbegrensningsreglene for fartøy med nordsjøtråltillatelse, vil også en slik tillatelse gjennom utskifting i praksis kunne tildeles ringnotfartøy dersom nordsjøtrålfartøyet tildeles strukturkvote av nordsjøsild, nv-g-sild eller makrell. Den praktiske konsekvensen av dette er at oppkjøp av mindre nordsjøtrålfartøy kan bli en rimelig "inngangsbillett" for ringnotfartøy som i dag ikke er kombinasjonsfartøy, og dermed medføre en kapasitetsøkning som særlig kan være uheldig i trålgruppens fiske etter kolmule, tobis og øyepål mv.

For å forhindre dette, foreslo departementet at det innføres en regel i konsesjonsforskriften om at nordsjøtråltillatelse ikke kan tildeles for fartøy som har ringnotkonsesjon.

Fiskebåtrederne og Sjømannsforbundet gikk i høringsrunden inn for at ringnotfartøy uten tilleggskonsesjon skal gis mulighet til å strukturere direkte inn konsesjonskapasitet som gir mulighet til å fiske etter kolmule, tobis og øyepål.

Det er et prinsipp i strukturkvoteordningen at fartøy som tas ut av fiske og gjenværende fartøy må ha samme type fisketillatelse. Dette er ikke tilfelle for rene ringnotfartøy og pelagiske trålere/nordsjøtrålere. Videre er regelen om at nordsjøtråltillatelse ikke kan tildeles fartøy som har ringnotkonsesjon foreslått nettopp for å hindre den type tilpassing disse høringsuttalelsene går inn for.

Som følge av de allerede etablerte prinsippene for strukturkvoteordningen og hensynet til trålgruppens fiske etter kolmule, tobis og øyepål, står Fiskeri- og kystdepartementet fast ved forslaget slik det ble fremmet i høringsnotatet. Dette vil innebære at kombinasjonsfartøyene kan delta i gruppens strukturering som skissert foran, men at rene ringnotfartøy ikke kan delta i struktureringen eller etablere seg som kombinasjonsfartøy gjennom kjøp av et fartøy med nordsjøtråltillatelse.

Eierskapskonsentrasjon

I høringen har Fiskeridirektoratet bemerket at spørsmålet om eierkonsentrasjon ikke er behandlet, og at det per i dag ikke er etablert noen begrensning i nordsjøtrålgruppen. Direktoratet foreslår at det innføres en tilsvarende bestemmelse for eierkonsentrasjon i nordsjøtrålgruppen, og at disse to gruppene vurderes i sammenheng.

Dagens bestemmelser for eierkonsentrasjon i den pelagiske trålgruppen innebærer at en eier ikke kan inneha pelagisk tråltillatelse for flere fartøy enn det antall fartøy som til sammen vil bli tildelt inntil 10% av summen av basiskvotene for fartøyene i gruppen i det enkelte fiskeri, eller 10% av gruppeknoten for fiskeslag som ikke er regulert med basiskvotemodellen.

Dersom det innføres en tilsvarende regel for nordsjøtrålgruppen vil dette medføre at en reder med både nordsjøtråler og pelagisk tråler i realiteten vil måtte forholde seg til to sett av eierskapsbegrensninger innenfor de samme fiskeriene. Det er i den sammenheng av betydning at kvotene som tildeles nordsjøtrålerne er vesentlig lavere enn det som tildeles de pelagiske trålerne.

Med utgangspunkt i dagens situasjon, og det forhold at kvoteandelene som tildeles nordsjøtrålerne utgjør en svært liten del av de totale gruppekvoteandelen, er det ikke grunnlag for å endre de etablerte eierskapsbestemmelsene.

Fiskeri- og kystdepartementet

t i l r å r :

Forskrift om endringer i forskrift 4. mars 2005 nr. 193 om strukturkvoteordning mv. for havfiskeflåten og i forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften) fastsettes i samsvar med vedlagte forslag.

Forskrift om endringer i forskrift 4. mars 2005 nr. 193 om strukturkvoteordning mv. for havfiskeflåten og i forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften).

Fastsatt ved kongelig resolusjon august 2007 med hjemmel i lov 3. juni 1983 nr. 40 saltvannsfiske m.v. § 5a og lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 12 tredje ledd. Fremmet av Fiskeri- og kystdepartementet.

I

I forskrift 4. mars 2005 nr. 193 om strukturkvoteordning mv. for havfiskeflåten gjøres følgende endringer:

§ 1 bokstav f (endret) skal lyde:

fartøy som har pelagisk trålkonsesjon og nordsjøtrålkonsesjon.

§ 3 første ledd bokstav f (endret) skal lyde:

For den pelagiske trålflåten og for nordsjøtrålflåten: Makrell, lodde, norsk vårgytende sild og nordsjøsild.

§ 13 overskrift (endret) skal lyde:

Særlige regler for tildeling av strukturkvote til fartøy i den pelagiske trålgruppen og i nordsjøtrålgruppen

§ 13 nytt tredje ledd skal lyde:

Det kan ikke tildeles strukturkvote av lodde til et fartøy over 28 meter, på grunnlag av uttak av et fartøy under 28 meter. En loddetråltillatelse kan i slike tilfeller heller ikke retildes etter reglene i § 6 tredje ledd.

II

I forskrift 7. november 2003 nr 1309 om spesielle kvoteordninger for kystfiskeflåten gjøres følgende endringer:

Ny § 10 Særlige regler for trålfiske etter reker sør for 62°N skal lyde:

Det kan ikke tildeles strukturkvote av reker sør for 62 grader nord til et fartøy over 28 meter, på grunnlag av uttak av et fartøy under 28 meter. Adgang til delta i trålfisket etter reker sør for 62 grader nord kan i slike tilfeller heller ikke retildes etter reglene i § 8 annet ledd.

Nåværende §§ 10 – 13 blir §§ 11 – 14.

III

I forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 2-8 tredje ledd (endret) skal lyde:

Konsesjonskapasiteten kan økes gjennom sammenslåing dersom et annet fartøy tas ut av fiske gjennom strukturkvoteordningen for *den pelagiske trålgruppen og nordsjøtrålgruppen* etter forskrift 4. mars 2005 nr. 193 om strukturkvoteordning mv. for havfiskeflåten § 13, med inntil konsesjonskapasiteten til det fartøyet som tas ut av fiske.

§ 2-10 første ledd (endret) skal lyde:

Fiskeridirektoratet tildeler nordsjøtråltillatelse. *Det kan ikke tildeles nordsjøtråltillatelse til fartøy som det er tildelt ringnottillatelse for, jf § 4-1.*

§ 2-11 (endret) skal lyde:

Det kan ikke tildeles nordsjøtråltillatelse for fartøy som er 28 meter største lengde eller lengre eller med større lasteromsvolum enn 250 m³, *med mindre det tildeles strukturkvote av nordsjøsild, norsk vårgytende sild eller makrell for fiske med fartøyet. I slikt tilfelle gjelder regelen i § 2-7 tilsvarende.*

§ 2-12 nytt tredje ledd skal lyde:

Konsesjonskapasiteten kan økes gjennom sammenslåing dersom et annet fartøy tas ut av fiske gjennom strukturkvoteordningen for den pelagiske trålgruppen og nordsjøtrålgruppen etter forskrift 4. mars 2005 nr. 193 om strukturkvoteordning mv. for havfiskeflåten § 13, med inntil konsesjonskapasiteten til det fartøyet som tas ut av fiske.

§ 2-12 fjerde ledd (tidligere tredje ledd, endret) skal lyde:

Det kan ikke fastsettes større konsesjonskapasitet for et fartøy enn 250 m³, *med mindre det tildeles strukturkvote av nordsjøsild, norsk vårgytende sild eller makrell for fiske med fartøyet. Regelen i § 2-8 siste ledd siste alternativ gjelder tilsvarende*

IV

Denne forskrift trer i kraft straks.